

□ Дахар

Дахар, Ас кѳобалдо, Кѳобалдо хѳо, Хѳакѳверг бен Хѳайн тойне Хийшош хѳо
дацахъ. Хѳуо

хаздеш воглѳучун

Доггах гѳо лацахъ, –

Дахар,

Ас даггара

Хѳо кѳобалдо,

Дорах хѳо дезаш вац,

Хѳай дахар, со

Лууш ву,

Мел веха

Хѳан дуьхѳа вага,

Сайн белхан буьртиг а

Хѳан кенахъ кѳага, –

Иштий бен хѳо сайна

Мага-м ца до.

Мукѳам

Ламанан лакхенгахъ

Кхоллалой

Чухьоду

Са сирла

Са сема шовда, –

Сан коьртехь гъаьттина

Цхъа мукъам

Гулбелла,

Іенира

Маршоне кховда.

Іенира,

Керчира,

ТулгІбуьйлуш,

Дагна тІе апари доккхуш,

ХІорда тІе сихделла

Ламанан аьрха хи санна,

Карзахе амал а,

Лакхенан маршо а

Йовзуьйтуш

Хьогахчу дагна.

Даге а бирзина,

И мукъам

Сан деган

Шорттачу марсонах ийра,

Амма шен лакхенца

Кхин цкъа а

И тен ца тийра,

Цуьнга ладобгІначохъ

Сан къоман тир суна гира,

Массо а къаьмнаша

Юьйцинчу

Мукъамийн тирах.

Ас динарг,

Ас дийриг,

Тийнарг,

Цатийриг,

Ас дагахъ кхийлинарг,

Ас дан мел лийринарг,

Ца дан со кхийринарг –

Оцарах цхъаъ шайна

Цу тийнехъ, адамаш,

Ларалаш со вайна,

Хъакъ боцуш кадамаш,

Шун бІаьрхийн тІадамаш.

Ткъа нагахъ

Цкъа къадахъ

Цхъаннан къамелехъ

Сан цхъа гІулч мелехъ,

Мацца а, хъаъа

Цхъа гIуллакх хъакъ дан

Магадахъ даггара, –

ТIаккха а, адамаш,

Эшац тIех кадамаш,

Белхаме къадамаш

Сан дега, нене,

Къаъсттина нене:

Тхов кIелахъ техкийна

Мацца а цкъа.

Цхъаллех дош

Цхъаллица

цкъеллиг цкъа берта ма гIолаш:

Лардазчун къахьо ю,

лазам бу цуьнца,

Син цIогIа цуьнца ду,

ю къора буйса.

Цхъаллица

цкъеллиг цкъа маршо ма голаш,

Сардамца

човха а ма елаш цхьалла:

Моттаргий, бакъдергий

доькъуш ю иза,

Го деш ю дӀахерван

цалуург виса, –

Цхьалханиг шен цхьалле

цаваьлла ваьлла.

ХӀетте а

цхьаллех вай ида а эшац:

Цо санна, къастор дац

мила ву мила,

Ӏамор вац цӀанвала,

дог-ойла йила –

Хастам бу цхьаллина...

Амма – ма езац!

ЧӀагӀо

«Далур ду дерриг а!...» –

Маржа и чӀагӀо!

Барз боккхуш аьлла-м ду

И масех дош, –

Шен царца кхолу ша

Историн агю

Моъттинарг-м вожна ву,

Ворта а йош.

Азаллин масалшца

Гамо а лъцуш,

Гиттинарш, къизаллех

Шайн Дела веш,

Гина бу шайгара

Халкъо чир оьцуш,

Дегала шаьш кхаьбна

Іалашо леш.

Дицделла тардалар

Къонахий хила:

«Делан юкъ бара сан

И пленда бон!... –

Ас динарг – хилла дерг –

Дохо ву мила?!» –

Баьхначу Мусостан

Кхиэл хилла вон.

«Далур ду дерриг а!...» –

И дешнаш уьйуш

Дерачу цхьамзанийн

Иралли тӀехь,

Адамийн собаран

Дозанех буьйлуш,

ХьийкӀинчу паччахьех

Хьирчина эхь.

Чингис-Хан, Батый а,

Наполеон а,

Вильгельм а, Гитлер а...–

Уьш дуккха бу –

Дов дайа герттачохь

Массо а къоман

Къаьмнаша дайинарш

Шайн акха хӀу...

Бакъйолу чӀагло ю –

Диканна йийриг, –

Ша вонна еш елахь,

И чӀагло яц:

Шена тѣхѡѣттѣча

Цхъаъ хоржу киртиг,

Вон паргглат тѣэцна

Аддам а Іац.

Мацаллин, эшамийн

Заманак даълла,

Сан халкъо, керланиг

Болалуш мур:

«Далур ду дерриг а!» –

Дуънене аълла.

Даделлий? Далуш дуй?

Да а-м ду лур!